

แผนพัฒนารายสินค้าตามแนวทาง BCG MODEL
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา
(ฝั่งชั้นโรง)

เอกสารเล่มที่...../๒๕๖๘

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา

คำนำ

แผนรายสินค้าตามแนวทาง BCG Model ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา สินค้าฝั่งชั้นโรงฉบับนี้ ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา ผ่านกลไกคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรจังหวัดสงขลา คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร โดยเน้นการจัดทำแผนตามแนวทาง BCG Value Chain เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ มุ่งพัฒนาสินค้าฝั่งชั้นโรง ซึ่งแผนรายสินค้าฉบับนี้ ประกอบด้วย ๔ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ศักยภาพ และส่วนที่ ๓ แผนพัฒนารายสินค้า BCG เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำไปสู่การปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการที่วางไว้ และนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาสินค้าฝั่งชั้นโรงอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา

สิงหาคม ๒๕๖๘

๗

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป	๑ - ๕
๑. ข้อมูลทางกายภาพของพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา	๑
๒. ข้อมูลผังชั้นโรง	๒
ส่วนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ศักยภาพ (SWOT Analysis)	๖ - ๗
๑. จุดแข็ง และจุดอ่อนของพื้นที่	๖
๒. โอกาสความสามารถความได้เปรียบของพื้นที่	๖
๓. ปัญหาและอุปสรรคของพื้นที่	๗
ส่วนที่ ๓ แผนพัฒนารายสินค้า BCG	๘ - ๙
๑. BCG Value Chain	๘
๒. แผนงานโครงการรายสินค้า ตามแนวทาง BCG Model ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐	๙

บทที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. ข้อมูลทางกายภาพของพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา

๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

พื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา ได้แก่ พื้นที่อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น ๓,๐๘๒.๒๙ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑,๙๒๖,๔๓๑.๒๕ ไร่ โดยมีรายละเอียดแต่ละอำเภอ ดังนี้

อำเภอจะนะ ๕๐๔.๔๘ ตารางกิโลเมตร ๓๑๕,๓๐๐ ไร่

อำเภอเทพา ๙๗๘ ตารางกิโลเมตร ๖๑๑,๒๕๐ ไร่

อำเภอนาทวี ๗๔๗ ตารางกิโลเมตร ๔๖๖,๘๗๕ ไร่

อำเภอสะบ้าย้อย ๘๕๒.๘๑ ตารางกิโลเมตร ๕๓๓,๐๐๖.๒๕ ไร่

๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับ อ่าวไทย และอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันออก ติดกับ อ่าวไทย จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา

ทิศตะวันตก ติดกับ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอนาหม่อม อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

ทิศใต้ ติดกับ จังหวัดยะลา และประเทศมาเลเซีย

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา มีความหลากหลายทางภูมิประเทศ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ชายฝั่ง และภูเขา โดยมีรายละเอียดแต่ละอำเภอ ดังนี้

อำเภอจะนะ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มสลับกับเนินเขาทอดตัวยาวไปจนจรดชายฝั่งอ่าวไทย ทางด้านทิศตะวันตก และทิศใต้มีลักษณะเป็นภูเขาเตี้ยๆ ต่อเนื่องมาจากเทือกเขาในอำเภอใกล้เคียง ด้านทิศตะวันตกเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเล

อำเภอเทพา ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำเทพาไหลผ่านลงสู่อ่าวไทย ด้านทิศเหนือเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเล และทิศตะวันตกมีลักษณะเป็นเนินเขา

อำเภอนาทวี ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ และเนินเขา

อำเภอสะบ้าย้อย ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ และภูเขา

๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

พื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลาตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของมรสุมเขตร้อน มีมรสุมพัดผ่านประจำทุกปี คือ

๑) มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม

๒) มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์

จากการพัดผ่านของมรสุมที่มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณแตกต่างกัน ทำให้จังหวัดสงขลา มี ๒ ฤดู คือ

๑) ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ระยะนี้เป็นช่วงว่างระหว่างฤดูมรสุมหลังจากสิ้นสุดฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาวแล้ว อากาศ จะเริ่มร้อนและมีอากาศร้อนจัดที่สุดในเดือนเมษายน

๒) ฤดูฝน แบ่งออกเป็น ๒ ระยะ

- ฤดูฝน จากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ปกคลุมตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม โดยกลุ่มฝนเคลื่อนตัวมาจากด้านตะวันตก (ทะเลอันดามัน) ส่วนมากฝนตกในช่วงบ่ายถึงค่ำ ปริมาณและการกระจายของฝนจะน้อยกว่าช่วงมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

- ฤดูฝน จากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือปกคลุมตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ โดยกลุ่มฝนเคลื่อนตัวมาจากด้านตะวันออก (อ่าวไทย) ซึ่งปริมาณ และการกระจายจะมากกว่ามรสุมตะวันตกเฉียงใต้

๒. ข้อมูลผึ้งชันโรง

๒.๑ พื้นที่ทางการเกษตรในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา

อำเภอ	ปี	รัง	ปริมาณน้ำผึ้ง (กก.)	ครีวเรือน
จะนะ	๒๕๖๖	๗๗๐	๑๒๖	๑๔๘ คน
	๒๕๖๗	๑,๕๐๕	๔๖๕	๗๕ คน
เทพา	๒๕๖๖	๕,๕๒๙	๑,๑๔๘	๓๑ คน
	๒๕๖๗	๗,๓๔๘	๓,๘๕๖	๔๕๒ คน
นาทวี	๒๕๖๖	๑๒๑	๒,๒๐๔	๓ คน
	๒๕๖๗	๑๓๕	๒๙๖	๑๔ คน
สะบ้าย้อย	๒๕๖๖	๖๐	๐ (เลี้ยงเพื่อช่วยผสมเกสรพืช)	๕๕ คน
	๒๕๖๗	๙๒	๓๙	๘๗ คน
รวม	๒๕๖๖	๖,๔๘๐	๓,๔๗๘	๒๓๗ คน
	๒๕๖๗	๙,๐๘๐	๔,๖๕๗	๖๒๘ คน

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา, ปี ๒๕๖๘

๒.๒ สถานการณ์ด้านการทรัพยากรการผลิต

๑) สายพันธุ์ผึ้งชันโรงในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา

ผึ้งชันโรง หรือที่เรียกกันในภาษาอังกฤษว่า stingless bees เป็นผึ้งขนาดเล็กที่ไม่มีเหล็กใน (stinger) อาหารหลักของผึ้งชันโรง คือ น้ำหวาน (nectar) และ ละอองเกสรดอกไม้ (pollen) โดยผึ้งชันโรงจะเก็บน้ำหวาน ประมาณ ๒๐% และ ละอองเกสรดอกไม้ ประมาณ ๘๐% ของอาหารที่นำกลับรังซึ่งในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา มีการเลี้ยงผึ้งชันโรงมากที่สุด จำนวน ๓ สายพันธุ์ ดังนี้

(๑) ชันโรงขนเงิน (*Trigona pagdemi Swchwarz*) ตัวเล็กมาก ยาวไม่เกิน ๔ มม. โครงสร้างแข็งแรง ทนอากาศร้อนได้ดี ร่างกายมักเป็นโทนดำคล้ำ มีขนอ่อนสีเงินเล็กน้อยคล้ายผ้าเงินบางๆ ตรงด้านข้างลำตัว ช่วยให้ดูเป็นประกาย "ขนเงิน" อาศัยในโพรงธรรมชาติ เช่น รอยแยก, โพรงต้นไม้ หรือซุงผุ และยังพบสร้างรังในตัวอาคารได้ดี ปากทางเข้ารังมักเป็นท่อนสั้น หรือรูปกรวยสั้น ทำจากไขผสมยางไม้หรือปูนดิน เพื่อป้องกันศัตรูและควบคุมอุณหภูมิภายในรังอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) ชันโรงหลังลาย (*T.fuecoballteata Cameron*) ตัวขนาดเล็กมาก ๓ – ๓.๓ มม. ปีกมีความยาว ๓.๔ – ๓.๕ มม. ลำตัวดำเงาเล็กน้อย และขนสั้นละเอียดกระจายแน่นบริเวณหน้าอก (scutum) ก่อตัวเป็นริ้วขนสีอ่อน ๓ เส้น เห็นชัดเมื่อมองจากด้านบน

(๓) ชันโรงอิตามา (*Heterotrigona itama*) ลำตัวยาวประมาณ ๔ – ๖ มม. เป็นหนึ่งในชันโรงขนาดใหญ่ที่สุดในกลุ่ม stingless bees ของภูมิภาค ลำตัวมีสีดำเงา โดยมีขนละเอียดสีอ่อน (อาจเป็นขาวอมเหลือง) ปกคลุมเบา ๆ บริเวณหัวหน้าอก ทำให้ดูมีมิติ ปีกหน้ากิ่งใสมีสันสายในสีเข้ม ขาหลังมี corbiculae (ตะกร้าละอองเกสร) เช่นเดียวกับผึ้งชนิดอื่น ๆ

๒) สถานการณ์การเลี้ยงชันโรงในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา

สถานการณ์ปัจจุบันมีกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงชันโรงในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา จำนวน ๑๓ กลุ่ม มีสมาชิก ๔๙๖ คน และมีเกษตรกรรายย่อย ๑๓๒ คน โดยมี จำนวนรัง ๙,๐๘๐ รัง ให้ปริมาณผลผลิตน้ำผึ้งชันโรงประมาณ ๔,๖๕๗ กิโลกรัม/ปี คิดเป็นมูลค่ากว่า ๖,๙๘๕,๕๐๐ บาท/ปี โดยพืชอาหารส่วนใหญ่จะเป็นยางพารา ไม้ผล พืชไร่ และไม้ดอกต่างๆ

จากการสอบถามประเด็นปัญหาของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงชันโรงในพื้นที่ พบว่า

- ปัญหาด้านการเลี้ยง เกษตรกรยังขาดการจัดการความรู้ทางวิชาการในการเลี้ยง ได้แก่ การป้องกันกำจัดศัตรูของชันโรง การขอรับรองมาตรฐาน GAP คุณภาพการเก็บน้ำผึ้งยังมีความชื้นในน้ำผึ้งสูงเนื่องจากขาดวัสดุอุปกรณ์ในการไล่ความชื้น เผชิญกับสภาพอากาศที่ไม่เหมาะสม ทั้งภัยน้ำท่วมพื้นที่เลี้ยงและประสบภัยแล้งทำให้พืชอาหารไม่เพียงพอ

- ปัญหาด้านการแปรรูป และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์แปรรูปสามารถผลิตได้น้อยเนื่องจากสมาชิกกลุ่มมีอายุค่อนข้างมาก ขาดความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ที่มีความหลากหลาย โดยการขอรับรองมาตรฐาน อย. และฮาลาล ทำได้ยากเนื่องจากไม่มีงบประมาณในการก่อสร้างโรงเรือน และมีปัญหาการทำการตลาด ซึ่งมีช่องทางการจัดจำหน่ายอยู่อย่างจำกัด

๒.๓ มาตรฐานสินค้า

จังหวัดสงขลา มีผู้ได้รับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์ (Good Agricultural Practice : GAP) จำนวน ๖ แห่ง ทั้งนี้ ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา มีผู้ได้รับมาตรฐานดังกล่าว จำนวน ๒ แห่ง ดังนี้

มาตรฐาน	ชื่อฟาร์ม	ที่อยู่
GAP	นาตาฟาร์ม	๔๑๓ ม.๑๐ ต.กำแพงเพชร อ.รัตภูมิ จ.สงขลา
	HUMBLE BEE FARM	๓๔๕ ถ.กาญจนวนิช ต.บ้านพรุ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
	วนเกษตรบัยรฮฮา	๗๓/๓ ม.๖ ต.ปากบาง อ.เทพา จ.สงขลา
	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงชันโรงเกาะแลหนังฟาร์ม stinglessbee	๖๓/๑ ม.๓ ต.ปากบาง อ.เทพา จ.สงขลา
	ศูนย์การเรียนรู้ชันโรง และเกษตรปลอดภัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่	๑๒๕/๕๐๒ ถ.พลพิชัย-บ้านพุ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
	คำแสนฟาร์มชันโรง	๔๙ ม.๘ ต.น้ำน้อย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
ฮาลาล	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงชันโรงเกาะแลหนังฟาร์ม stinglessbee	๖๓/๑ ม.๓ ต.ปากบาง อ.เทพา จ.สงขลา
อย.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงชันโรงเกาะแลหนังฟาร์ม stinglessbee	๖๓/๑ ม.๓ ต.ปากบาง อ.เทพา จ.สงขลา

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา, ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๘

๒.๔ ราคาฝักรังงจังหวัดสงขลา

(๑) ลังพร้อมสายพันธุ์ ราคา ๗๐๐ - ๕,๐๐๐ บาท/ลัง

(๒) น้ำฝักร ขนาด ๗๕๐ ML. ราคา ๖๐๐ - ๑,๕๐๐ บาท

ทั้งนี้ ราคาดังกล่าวขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ และเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรในการจำหน่าย

๒.๕ สถานการณ์ภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดสงขลา

๑) โรค/แมลงศัตรูที่สำคัญของฝักรังง

(๑) มด เป็นศัตรูที่ชอบกินน้ำหวาน ที่รบกวนในระยะที่มีการแยกขยายรังใหม่ ๆ โดยจะเข้าไปกินน้ำหวานภายในรัง ทำให้รังงที่งตั้งไป รังงบางชนิด มดไม่สามารถเข้าไปได้ เพราะการสร้างยางเหนียวเป็นเกราะป้องกันรังหรือสามารถป้องกันได้โดยใช้น้ำหรือผ้าชุบน้ำมันเครื่องเก่าหรือขาตั้งกล่องรังง

(๒) นกกินแมลง มักเกาะบริเวณดอกไม้ที่มีรังงตอมอยู่ ทำให้ยากต่อการจับรังงกินเป็นอาหาร

(๓) มวน เป็นศัตรูใช้ปากเจาะแทงดูดน้ำเลี้ยงของรังง โดยจะจับรังงที่ใกล้ ๆ รัง มวนชอบอาศัยตามกิ่งไม้ ใบไม้บริเวณไม้ใกล้รังง

(๔) หนอนแมลงวัน เข้าทำลายในระยะที่เป็นหนอนโดยเข้าไปกัดถ้วยน้ำหวานและกินน้ำหวานของรังง หากมีมากทำให้รังงที่งตั้งได้

(๕) จิ้งจก ตุ๊กแก มด มอด และปลวก เป็นศัตรูตัวฉกาจของรังงที่จะทำลายรังงด้วย

ดังนั้น เพื่อให้รังงมีความสมบูรณ์แข็งแรง ควรหมั่นสังเกต และตรวจสอบสภาพรังงอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

๒) สถานการณ์การระบาดของโรค/แมลงศัตรู

เนื่องจากฝักรังงเป็นแมลงที่ไม่พบโรคระบาดมากนัก และศัตรูที่รบกวนเป็นสัตว์ หรือแมลงพิษกิน ทำให้ยากต่อการดูแล และการบริหารจัดการ สถานการณ์การระบาดจึงอยู่ในระดับที่ควบคุมได้ แต่ทั้งนี้ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๗ จังหวัดสงขลาเกิดอุทกภัย พื้นที่เลี้ยงฝักรังงได้รับความเสียหายอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันอยู่ในกระบวนการฟื้นฟู

๒.๖ สถาบันเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา

๑) แปลงใหญ่ ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๘ จำนวน ๓ แปลง สมาชิก ๑๒๕ ราย พื้นที่ ๒,๐๐๖ ไร่^๑

ที่	แปลงใหญ่	แปลงปี	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	สมาชิก (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
๑	แปลงใหญ่รังงบางกล่ำ	๒๕๖๔	๑	บางกล่ำ	บางกล่ำ	๓๖	๑,๐๔๗
๒	แปลงใหญ่กลุ่มเลี้ยงฝักรังงอัคราธรรม	๒๕๖๕	๔	ขุนตืดหวาย	จะนะ	๕๗	๗๓๘
๓	แปลงใหญ่กลุ่มเลี้ยงรังงบ้านคลองต่อ ม.๑๐	๒๕๖๖	๑๐	กำแพงเพชร	รัตภูมิ	๓๒	๒๒๑

^๑ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา, การประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรจังหวัดสงขลาและประธานคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ จังหวัดสงขลา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ (ห้องประชุมชั้น ๔ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๕), หน้า ๑๙ และครั้งที่ ๕/๒๕๖๗ (ห้องประชุมชั้น ๔ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา, ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗), หน้า ๔๓.

๒.๗ การแปรรูปน้ำผึ้งชันโรงที่สำคัญ

๑) สินค้าเด่นในจังหวัดสงขลา

(๑) น้ำผึ้งชันโรง	(๒) ครีมบำรุงผิว น้ำผึ้งชันโรง
(๓) สบู่ น้ำผึ้งชันโรง	(๔) คลื่นชิง
(๕) ยาสีฟัน	(๕) กระเทียม/อินทผลัมดอง น้ำผึ้งชันโรง

๒) โรงงานและกลุ่มผู้แปรรูปน้ำผึ้งชันโรงที่สำคัญในจังหวัดสงขลา

- (๑) นาดาฟาร์ม : ที่อยู่ ๔๑๓ ม.๑๐ ต.กำแพงเพชร อ.รัตภูมิ จ.สงขลา
- (๒) HUMBLE BEE FAEM : ที่อยู่ ๓๔๕ ถ.กาญจนวนิช ต.บ้านพรุ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
- (๓) วนเกษตรบัยรอส : ที่อยู่ ๗๓/๓ ม.๖ ต.ปากบาง อ.เทพา จ.สงขลา
- (๔) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงผึ้งชันโรงเกาะแลหนังฟาร์ม stinglessbee : ที่อยู่ ๖๓/๑ ม.๓ ต.ปากบาง อ.เทพา จ.สงขลา
- (๕) ศูนย์การเรียนรู้ผึ้งชันโรง และเกษตรปลอดภัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ : ที่อยู่ ๑๒๕/๕๐๒ ถ.พลพิชัย-บ้านพอ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
- (๖) คำแสนฟาร์มผึ้งชันโรง : ที่อยู่ ๔๙ ม.๘ ต.น่าน้อย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

บทที่ ๒

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพ (SWOT Analysis)

๑. จุดแข็ง และจุดอ่อนของพื้นที่

๑.๑ จุดแข็ง (Strengths)

- ๑) ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ พื้นที่มีป่าไม้ ป่าชายเลน และแหล่งธรรมชาติหลากหลายที่เอื้ออำนวยต่อการเลี้ยงผึ้งชันโรง โดยเฉพาะการปลูกพืชที่เหมาะสมสำหรับผึ้งชันโรง เช่น มะม่วง และมะพร้าว
- ๒) ชุมชนในพื้นที่มีประสบการณ์ในด้านการทำเกษตรกรรมและการเลี้ยงสัตว์ ทำให้สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเลี้ยงผึ้งชันโรงได้อย่างยั่งยืน
- ๓) การเลี้ยงผึ้งชันโรงสามารถเป็นอาชีพเสริมสำหรับเกษตรกรในพื้นที่ที่ต้องการหารายได้เสริมจากการเกษตร
- ๔) พื้นที่ ๔ อำเภอชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลามีการเชื่อมโยงกับตลาดสำคัญในจังหวัดสงขลา และในภาคใต้ทำให้มีโอกาสในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งในและนอกพื้นที่
- ๕) เกษตรกรในพื้นที่มีการรวมกลุ่ม และเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกัน
- ๖) วิสาหกิจชุมชนบางแห่งมีโรงงานแปรรูป และบรรจุภัณฑ์ ที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน

๑.๒ จุดอ่อน (Weaknesses)

- ๑) เกษตรกรในบางพื้นที่อาจขาดความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงผึ้งชันโรงอย่างเป็นระบบ รวมถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผึ้งชันโรง ประสบปัญหาการควบคุมคุณภาพน้ำผึ้งให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน
- ๒) ขาดการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาเครื่องมือในการเลี้ยงผึ้งชันโรงที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการแปรรูปที่ทันสมัย
- ๓) ตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ผึ้งชันโรงในพื้นที่อาจยังไม่เพียงพอ หรือผลิตภัณฑ์ผึ้งชันโรงไม่เป็นที่นิยมในตลาดท้องถิ่น
- ๔) เกษตรกรบางรายอาจไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนหรือการสนับสนุนจากภาครัฐหรือเอกชนได้อย่างเต็มที่
- ๕) พื้นที่เลี้ยงผึ้งชันโรงบางแห่งเป็นพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ทำให้เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงการสนับสนุนของภาครัฐ หรือเข้าถึงการสนับสนุนดังกล่าวได้น้อย
- ๖) เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม แต่ศักยภาพของการรวมกลุ่มของบางแห่งมีน้อย

๒. โอกาสความสามารถความได้เปรียบของพื้นที่

- ๑) รัฐบาลมีโครงการที่สนับสนุนการพัฒนาอาชีพในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เช่น การสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำหรือโครงการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร
- ๒) ตลาดสินค้าจากธรรมชาติ เช่น น้ำผึ้ง และผลิตภัณฑ์จากผึ้งชันโรงกำลังได้รับความนิยมในกลุ่มผู้บริโภคที่ใส่ใจสุขภาพ
- ๓) สามารถสร้างโอกาสในการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) โดยการทำฟาร์มผึ้งชันโรงเป็นจุดท่องเที่ยวที่ให้ความรู้แก่ผู้เยี่ยมชม
- ๔) ประเทศในอาเซียน หรือแม้กระทั่งตลาดโลกกำลังมองหาผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่มีคุณภาพ ซึ่งเปิดโอกาสในการส่งออกผลิตภัณฑ์ผึ้งชันโรงจากไทย
- ๕) การร่วมมือกับบริษัทที่ผลิตสินค้าจากธรรมชาติ หรือบริษัทที่มุ่งเน้นด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผึ้งชันโรง เช่น การสร้างผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือผลิตภัณฑ์เวชสำอาง

๓. ปัญหาและอุปสรรคของพื้นที่

๑) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม หรือการขาดแคลนแหล่งน้ำสามารถส่งผลกระทบต่อการเล่นผิวน้ำในโรง

๒) โรคหรือศัตรูพืชที่มีผลต่อผิวน้ำในโรง เช่น เชื้อโรคที่ทำให้ผิวน้ำในโรงตาย หรือศัตรูธรรมชาติอื่น ๆ ที่ทำให้การเล่นผิวน้ำในโรงไม่ยั่งยืน

๓) การกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานในเรื่องของการรับรองมาตรฐานของหน่วยงานไม่มีความชัดเจน และขาดการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง

๔) ระเบียบการช่วยเหลือของรัฐ (การเล่นผิวน้ำในโรง) ไม่มีความชัดเจนและขาดการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง ทำให้เมื่อเกิดภัยพิบัติเกษตรกรไม่ได้รับการช่วยเหลือเยียวยา

๕) บุคลากรของหน่วยงานในการรับรองมาตรฐานมีน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณการขยายตัวของผู้เล่นผิวน้ำในโรง

บทที่ ๓
แผนพัฒนารายสินค้า BCG

๑. BCG Value Chain

BCG Value Chain	ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
Bio เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy)	๑. ศึกษาพันธุ์พืชชั้นโรงในท้องถิ่น และขยายพันธุ์ โดยใช้วิธีธรรมชาติ ๒. ส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งแบบอินทรีย์ปลอดสารเคมี ๓. อบรมเกษตรกรเกี่ยวกับชีววิทยาของผึ้งชั้นโรง ๔. ส่งเสริมการปลูกพืชอาหารผึ้ง เช่น มะม่วง มะพร้าว ลำไย ฯลฯ	๑. พัฒนาผลิตภัณฑ์จากน้ำผึ้งชั้นโรง เช่น บาล์ม ครีม โลชั่น อาหารเสริม ๒. วิจัยคุณสมบัติเชิงสุขภาพ/เวชศาสตร์ เช่น ฤทธิ์ต้านเชื้อแบคทีเรีย เป็นต้น	๑. พัฒนา “เรื่องเล่า (Storytelling)” ของผึ้งชั้นโรงกับชุมชน ๒. เชื่อมโยงกับท่องเที่ยวเชิงชีวภาพ เช่น ฟาร์มผึ้งเพื่อการเรียนรู้ เป็นต้น
Circular เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)	๑. ใช้ไม้/วัสดุท้องถิ่นในการสร้างกล่องรังผึ้งที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ ๒. บริหารจัดการเศษวัสดุและของเสียจากการเลี้ยงผึ้ง	๑. แปรรูปขี้ผึ้งที่เหลือเป็นผลิตภัณฑ์อื่น เช่น เทียน ไขขัดไม้ เป็นต้น ๒. บรรจุภัณฑ์รีไซเคิลหรือย่อยสลายได้ ๓. นำน้ำเสียจากกระบวนการแปรรูปกลับมาใช้ในระบบปิด	๑. วางระบบคืนกล่องบรรจุภัณฑ์ (Refill / Return Packaging) ๒. ใช้ระบบซื้อคืน (Buy-back) ขี้ผึ้งใช้แล้วเพื่อรีไซเคิล
Green เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)	๑. วางผังการเลี้ยงผึ้งให้สอดคล้องกับระบบนิเวศในพื้นที่ ๒. ห้ามใช้ยาฆ่าแมลงหรือปุ๋ยเคมีในรัศมีรอบรังผึ้ง	๑. ใช้พลังงานสะอาด (เช่น พลังงานแสงอาทิตย์) ในโรงแปรรูป ๒. ลดการใช้พลาสติกในกระบวนการผลิต	๑. ทำการตลาดแบบ Green Marketing (เน้นความยั่งยืน) ๒. ยื่นขอเครื่องหมายรับรอง เช่น Organic, BCG Label, และ GI ๓. เชื่อมโยงการจำหน่ายกับเครือข่ายสินค้าเขียว, ร้านค้าสุขภาพ, Online

๒. แผนงานโครงการรายสินค้า ตามแนวทาง BCG Model ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

๒.๑ Bio การสร้างมูลค่า (Value Creation)

BCG Value Chain	ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
Bio เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy)	โครงการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงผึ้ง ชั้นโรง กิจกรรม : ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงผึ้งชั้นโรง งบประมาณ : ๕๐,๐๐๐ บาท แหล่งงบประมาณ : อบต.ปากบาง	-	โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บ้านเกาะ แลหนัง (๑) กิจกรรม : ส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ การล่องเรือดูโม่งป่า โก่งกาง ชมทอยนางรม ศึกษาการ เลี้ยงผึ้งชั้นโรง และทำสื่อ ประชาสัมพันธ์ งบประมาณ : ๒๐๐,๐๐๐ บาท (๒) กิจกรรม : การสร้างจุดเช็คอิน และพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ภายในชุมชน งบประมาณ : ๓๐๐,๐๐๐ บาท แหล่งงบประมาณ : อบต.ปากบาง
Circular เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)	-	-	-
Green เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)	-	-	-